

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Oscar Arizcurinaga

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

DANDERYD 3:167 med flera Ansökan om bygglov för tunnelanläggning mellan Anneberg och Stocksundet

Ärendet

Ansökan om bygglov avser bergtunnel mellan Anneberg och Stocksundet.

Denna ansökan avser ett nytt bygglov för bergtunnel mellan Anneberg och Stocksundet på grund av förändringar i tidsplanen. Tunnelanläggningens sträckning har inte ändrats.

Byggnadsnämnden fattade beslut om att bevilja bygglov för aktuell del av tunneln 2019-12-11 (dnr BN 2019-001093). På grund av förändringar i tidplan och arbetsgång för byggandet av tunneln kommer färdigställande av aktuell del av tunnelanläggningen inte slutföras inom de fem år som erhållet bygglov medger.

Svenska kraftnät söker därför bygglov igen för samma anläggning som tidigare erhållits bygglov för med några ändringar och kompletteringar i ritningar jämfört med föregående ansökan.

Ändringar och kompletteringar beskrivs närmare under ”Ansökans omfattning” i dokumentet ansökan.

Vid tidpunkten för denna förnyade ansökan om bygglov har i princip all bergschakt färdigställts och arbeten inne i bergutrymmena kvarstår. Med det avses gjutning av betongkonstruktioner samt installation av dörrar, elsystem, hissar, pumpar och dylikt.

Svenska kraftnät meddelades miljödom för verksamheten den 30 november 2016 (M 2772-15).

Svenska kraftnät meddelades koncession den 21 juni 2017 (dnr 2015-102414).

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har förlängt handläggningstiden. Beslut om förlängd handläggningstid fattades 8 november 2024.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer planavvikelsen som liten. Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att förutsättningar för att bevilja lov är uppfyllda.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

1. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beviljar bygglov med liten avvikelse från detaljplanen för tunnelanläggning i form av bergtunnel. Beslutet fattas med stöd av 9 kap. 30 §, 9 kap. 31b § och 9 kap. 31c § plan- och bygglagen, PBL.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Oscar Arizcurinaga

2. För att genomföra åtgärden krävs tekniskt samråd och en kontrollansvarig. Som kontrollansvarig godtas byggherrens förslag.
Stefan Fogelström, Vinkelgatan 4, 546 32 Karlsborg
3. Avgiften för handläggningen är 59 898 kronor i enlighet med taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.
4. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens motivering till beslutet och villkor för lovet framgår av tjänsteutlåtandet i ärendet.

Avgift

Avgiften för beslutet är 59 898 kronor i enlighet med fastställd taxa av kommunfullmäktige, fakturan skickas separat.

Bakgrund

Ansökan avser Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) planerar en ny tunnelförlagd elförbindelse mellan Anneberg i Danderyds kommun och Skanstull i Hammarbyhamnen i Stockholms stad, även kallad City Link etapp 2. Elförbindelsen är planerad att anläggas i en ca 13,4 km lång bergtunnel 5 meter i diameter. Tunneldrivningen planeras ske från Anneberg i sydlig riktning. Längs sträckningen inom Danderyds kommun planeras två ventilationsschakt med tillhörande ventilationshuvar vid Mörby centrum och vid Stocksundet.

Den 26 oktober 2016 beslutade byggnadsnämnden i Danderyds kommun att ge ett positivt förhandsbesked för tunnelanläggningens sträckning mellan Anneberg och Stocksundet (BN 2016-10-26 § 112). Som villkor för beslutet om positivt förhandsbesked angavs att Mark- och miljödomstolen måste ha lämnat tillstånd enligt miljöbalken innan bygglov kan ges. Ett positivt förhandsbesked är bindande vid den kommande bygglovsprövningen om ansökan om bygglov görs inom två år. Giltighetstiden för detta förhandsbesked har löpt ut.

Den 30 november 2016 meddelade Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken (vattenverksamhet) till bortledning av grundvatten från tunnelanläggningen (Mål nr M 2772-15). Prövning enligt ellagen har också skett. Energimarknadsinspektionen meddelade koncession den 21 juni 2017 (dnr 2015-102414).

Den 12 december 2018 beviljade byggnadsnämnden i Danderyds kommun bygglov för bergtunnel samt vertikalschakt och förbindelsetunnlar till planerade ventilationsschakt vid Mörby och Stocksundet (BN 2018-12-12 § 133).

Byggnadsnämndens beslut överklagades av ett antal fastighetsägare till Länsstyrelsen som avslag överklagandena i beslut den 24 april 2019.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Oscar Arizcurinaga

Den 26 juni 2019 avslog Mark- och miljödomstolen Brf Danderyds Hantverkshus överklagande, med hänvisning till att åtgärderna inte bedömdes medföra någon betydande olägenhet för klagande.

Svenska kraftnät valde att återkalla sin ansökan om bygglov och på sökandens begäran har Mark- och miljödomstolen den 24 oktober 2019 beslutat att upphäva tidigare beslut om bygglov och avskrivna målet från vidare handläggning (Mål nr P 3673-19).

Svenska kraftnät lämnade sedan på nytt in bygglovsansökan till kommunen för prövning. Tunnelanläggningens sträckning hade inte ändrats och ansökningshandlingarna var exakt samma som vid tidigare ansökan om lov.

Ventilationsschakten med tillhörande ventilationshuvar vid Mörby centrum och Stocksundet har prövats och godkänts i separata bygglov i beslut den 13 mars 2019 (BN 2019-04-13 § 26 och BN 2019-04-13 § 27).

Den 11 december 2019 beviljade byggnadsnämnden i Danderyds kommun bygglov för bergtunnel samt vertikalschakt och förbindelsetunnlar till planerade ventilationsschakt vid Mörby och Stocksundet (BN 2019-12-11 § 132).

På grund av förändringar i tidplan och arbetsgång för byggandet av tunneln kommer färdigställande av aktuell del av tunnelanläggningen inte slutföras inom de fem år som erhållet bygglov medger.

Svenska kraftnät söker därför bygglov igen för samma anläggning som tidigare erhållits bygglov för med några ändringar och kompletteringar i ritningar jämfört med föregående ansökan. Ändringar och kompletteringar beskrivs närmare under ”Ansökans omfattning” i dokumentet ansökan.

Vid tidpunkten för denna förnyade ansökan om bygglov har i princip all bergschakt färdigställts och arbeten inne i bergutrymmena kvarstår. Med det avses gjutning av betongkonstruktioner samt installation av dörrar, elsystem, hissar, pumpar och dylikt.

Svenska kraftnät meddelades miljödom för verksamheten den 30 november 2016 (M 2772–15).

Svenska kraftnät meddelades koncession den 21 juni 2017 (dnr 2015–102414).

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer planavvikelsen som liten. Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att förutsättningar för att bevilja lov är uppfyllda.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Planförhållande och kulturhistoriskt värde

Den planerade tunneln berör ett stort antal fastigheter och ett flertal olika detaljplaner. Några av dessa detaljplaner har planbestämmelser i syfte att skydda befintliga tunnelanläggningar. Dessa planbestämmelser innebär restriktioner mot schaktning,

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Oscar Arizcurinaga

borrning, sprängning med mera Inom skyddsområden för befintliga tunnlar finns även bestämmelser om största grundläggningsdjup.

Yttranden/remiss

Förslaget har remitterats till berörda sakägare och instanser som har till den 28 november att inkomma med eventuella synpunkter. Inga negativa yttranden har inkommit från berörda sakägare.

Förslaget har remitterats till Trafikverket. 2024-11-28 inkom remissvar utan erinran.

Förslaget har remitterats till Tekniska nämnden. 2024-12-02 remissvar med synpunkter på bl.a. att det saknas redovisning huruvida den planerade etableringen kommer att påverka återvinningsstationen vid Mörby centrum.

För att säkerställa detta är det nödvändigt att följande beaktas:

1. **Tillgänglighet:** Avfallsfordon fortsatt kan komma in och tömma avfallsbehållarna vid återvinningsstationen.
2. **Dialog och samordning:** Entreprenören tidigt för en dialog med avfallsenheten för att möjliggöra en smidig anpassning och säkerställande av avfallshanteringen.

Förslaget har remitterats till Miljö- och stadsbyggnadskontoret. 2024-12-04 inkom remissvar utan erinran. Miljö- och stadsbyggnadskontoret hänvisar till tidigare yttrande daterad den 22 november 2019. Miljöavdelningen kommer att följa upp projektet löpande genom inspektionsbesök, kvartalsmöten, inkommande månadsrapporter samt eventuella klagomål och miljöolyckor.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Enligt 6 kap. 1 § plan- och byggförordning (2011:338), PBF, krävs bygglov för tunnlar och bergrum som inte är avsedda för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller gruvdrift.

Enligt 9 kap. 30 § PBL ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan om åtgärden inte strider mot detaljplanen samt uppfyller de krav som följer av tillämpliga bestämmelser i 2 och 8 kap. PBL.

Enligt 9 kap. 31 b § får bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan om avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens syfte. Enligt 9 kap. 31 c § PBL får, efter genomförandetiden för detaljplanen löpt ut, bygglov ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen om åtgärden är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse.

Av 9 kap. 31 e § PBL framgår att bygglov med liten avvikelse inte får ges om åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller begränsning av rättighet eller pågående verksamhet i omgivningen.

De detaljplaner som har bestämmelser om lägsta nivå för schaktning, borrning, sprängning och andra ingrepp har ett tydligt syfte att skydda befintliga anläggningar,

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Oscar Arizcurinaga

bland annat tunnelbanan. Den planerade bergtunnelns läge har anpassats efter och kommer att anläggas på ett betydande djup under befintliga tunnlar. Syftet med bestämmelserna i detaljplanerna bedöms därför inte motverkas. Åtgärden bedöms förenlig med gällande detaljplaners syfte. Tunneln ingår i ett större projekt för att förnya elnätet och säkra framtidens elleveranser i Stockholmsregionen. Detta syfte tillgodoser ett mycket angeläget gemensamt behov och bedöms vara av stort allmänintresse, i enlighet med 9 kap. 31 c § PBL.

Byggnader och andra anläggningar ska, enligt 2 kap. 9 § PBL, placeras och utformas så att de inte medför sådan påverkan på grundvattnet som innebär fara för människors hälsa eller säkerhet. Åtgärden får inte heller innebära en betydande olägenhet för omgivningen. Prövning av påverkan på grundvattnet har redan gjorts inom ramen för miljödomen. I Mark- och miljödomstolens dom av att avslå överklagande av tidigare bygglov fastställs dels att åtgärden är att betrakta som en liten avvikelse, dels att åtgärden inte innebär någon betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL.

I fråga om byggnader och anläggningar som ska placeras under markytan ska det även prövas om byggnadsverket, i skälig omfattning, är utformat så att det inte försvårar användningen av marken ovanför, enligt 2 kap. 8 § PBL. Bergtunneln ligger i sin helhet på ett stort djupt under mark och bedöms inte försvåra användningen av marken ovanför i den mening som avses i 2 kap. 8 § PBL. Åtgärden bedöms inte hindra pågående markanvändning och bedöms därmed inte innebära sådan begränsning av rättighet som avses i 31 e § PBL. Med termen rättigheter avses i detta sammanhang till exempel möjlighet att bygga i enlighet med detaljplanen. Bygglovet innebär inga inskränkningar i befintliga byggrätter. Åtgärden bedöms inte påverka markanvändningen på ett sådant sätt att den förhindrar nyttjandet och pågående verksamheter på berörda fastigheter.

Svenska kraftnät har ansökt om ledningsrätt som prövas av Lantmäteriet. Syftet med ledningsrätten är att ge Svenska Kraftnät rätt att utnyttja ett utrymme inom berörda fastigheter, i det här fallet en tunnel inklusive ett skyddsområde belägen långt under markytan. Rättigheten är således begränsad i djupled och det är endast åtgärder som riskerar att komma i närheten av tunnelns skyddsområde (en radie om 12,5 från tunnelns mitt) som begränsas. För enskilda fastighetsägare begränsar detta främst möjligheten till energibrunnar. Civilrättsliga frågor som rör avtal och ersättningsfrågor mellan Svenska Kraftnät och enskilda fastighetsägare ligger dock utanför ramen för PBL och denna bygglovsprövning. Byggnadsnämnden kan inte heller pröva frågor som rör eventuell ekonomisk kompensation för skador. Ansvaret för att skador inte uppkommer på berörda fastigheter ligger på Svenska Kraftnät.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har stor förståelse för den oro berörda fastighetsägare uttrycker över tunnelprojektets miljöpåverkan, men kan konstatera att det inte är möjligt att ompröva innehållet i den lagakraftvunna miljödomen i samband med denna bygglovsprövning. Kommunen har vid flera tillfällen formellt lämnat synpunkter på tunnelprojektet, därefter har projektet prövats i miljödomstol. Tunneldragning, byggmetod och miljöpåverkan har redovisats, prövats och accepterats av Mark- och miljödomstolen. Domen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen, som inte meddelade prövningstillstånd och Högsta domstolen har fastställt Mark- och

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Oscar Arizcurinaga

miljööverdomstolens beslut. Detta innebär att Mark- och miljödomstolens dom har vunnit laga kraft och ligger fast. Av domen framgår bland annat villkor gällande bortledning av grundvatten, ramvillkor gällande buller, stomljud och vibrationer samt kontrollprogram som ska upprättas. Tunneldragningens läge har fastställts genom både koncessionsprövningen och tillståndsprövningen enligt miljöbalken. Lokaliseringen kan därmed inte justeras och omprövas i bygglovskedet.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att det finns förutsättningar att ge bygglov med liten avvikelse, med stöd av 9 kap. 30, 31b och 31c §§.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret föreslår att miljö- och stadsbyggnadsnämnden ger bygglov med liten avvikelse för tunnelanläggning i form av bergtunnel.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Jamal Esfahani
Stadsarkitekt

Handlingar som fastställs genom beslutet

1. Planritningar , 14 st, inkom 2024-08-30
2. Sektioner, 11 st, inkom 2024-08-30
3. Övriga handlingar, 2 st, inkom 2024-08-30
4. Beslut Energimarknadsinspektionen inkom 2024-08-30
5. Intyg inkom 2024-08-30
6. Ansökan beskrivning inkom 2024-08-30
7. Övriga handlingar Mark- och miljödomstolen Tillstånd inkom 2024-08-30

Underlag för beslutet

1. Tjänsteutlåtande. DANDERYD 3:167 m.fl. Ansökan om bygglov för tunnelanläggning mellan Anneberg och Stocksundet.
2. Yttrande från Miljö- och stadsbyggnadskontoret.
3. Remissvar från Tekniska nämnden.
4. Remissvar från Region Stockholm Trafikförvaltningen

För lovet gäller följande

Omfattning och utförande av kontroll

Åtgärden får inte påbörjas förrän miljö- och stadsbyggnadsnämnden lämnat ett startbesked enligt 10 kap. 3 § PBL.

Tekniskt samråd krävs i detta ärende. Vänligen beställ tid för tekniskt samråd och komplettera med kontrollplan och övriga tekniska handlingar som krävs inför tekniskt

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Oscar Arizcurinaga

samråd via vår e-tjänster. Länkarna till e-tjänsterna för tidsbokning och komplettering finns på vår hemsida www.danderyd.se/kompletera-ditt-arende

Handlingar som ska inlämnas inför tekniskt samråd

- Förslag till kontrollplan/ rivningsplan.
- Konstruktionsritningar (bärförmåga, stadga och beständighet).
- Ytterligare handlingar kan komma att krävas.

Upplýsningar

För lovets utnyttjande krävs fastighetsägarens tillstånd.

Inga ändringar mot beviljat förslag får göras. Alla eventuella ändringar ska redovisas på ritning för handläggare och godkännas innan de får påbörjas. Ny ansökan/anmälan kan komma att krävas.

Bygglov upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från dagen då beslutet vann laga kraft. Beslutet vinner laga kraft fyra veckor efter att det publicerats i Post- och Inrikes Tidningar under förutsättning att ingen överklagan inkommit.

Åtgärden får påbörjas tidigast fyra veckor efter att detta beslut har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, förutsatt att miljö- och stadsbyggnadsnämnden lämnat ett startbesked. Innan arbeten sätts i gång bör sökanden förvissa sig om att beslutet inte överklagats och att det vunnit laga kraft.

Delges:

- klagande (ägare av X)

Underrättas:

- sökanden

- fastighetsägare (om annan än sökande)

- grannar

Kungörelse:

- kungörelse sker i Post- och Inrikes Tidningar